

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 184)

11 Nolu Protokol ile Değişik İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Avrupa Sözleşmesine Ölüm Cezasının Kaldırılmasına Dair Ek 6 Nolu Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/607)

Not : Tasarı Başkanlıkça; Adalet, Anayasa ve Dışişleri komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-649/2423

2.6.2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınza arzı Bakanlar Kurulunca 20.5.2003 tarihinde kararlaştırılan "11 Nolu Protokol ile Değişik İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Avrupa Sözleşmesine Ölüm Cezasının Kaldırılmasına Dair Ek 6 Nolu Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

Avrupa Konseyi (AK) bünyesinde hazırlanarak 1983 yılında imzaya açılan İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Avrupa Sözleşmesine Ölüm Cezasının Kaldırılmasına Dair Ek 6 Numaralı Protokol, idam cezasının barış zamanında kaldırılmasını düzenlemektedir.

Kurucu üyeleri arasında bulunduğumuz Avrupa Konseyinin tüm üyeleri sözkonusu Protokolü imzalamıştır. 6 ncı Protokolün getirdiği düzenlemelerin kabulü, günümüzde artık AK üyeliği için bir önşart ve üyelikten kaynaklanan bir yükümlülük olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 3 Ağustos 2002 günü kabul edilen ve Resmî Gazetenin 9 Ağustos 2002 günlü nüshasında yayımlanarak yürürlüğe giren 4771 Sayılı Kanunun 1 inci maddesi, çeşitli kanunlarımızda yer alan idam cezalarını müebbet ağır hapis cezasına dönüştürmüş, bu düzenleme ile idam cezası barış zamanında mevzuatımızdan çıkarılmıştır. Bu şekilde, 6 ncı Protokolü imzalayarak onaylamamızın önünde mevzuat uyumsuzluğundan kaynaklanan yasal bir engel kalmamıştır. Yasa koyucu esasen, 4771 Sayılı Kanunun ilgili maddesini, 6 ncı Protokolün lafzına uygun şekilde kaleme almıştır. Bu itibarla, idam cezasının barış zamanında kaldırılması yönünde TBMM tarafından ortaya konan iradenin gereğinin uluslararası platformda da yerine getirilmesi amacıyla, 6 ncı Protokolü imzalayarak onaylamamızın gerekli olduğu değerlendirilmiş, nitekim, Protokol, 15 Ocak 2003 günü Hükümetimiz adına Avrupa Konseyi Nezdindeki Daimî Temsilcimiz tarafından imzalanmıştır.

Protokolün onaylanması ile insan hakları alanında yürütülmekte olan kapsamlı reform çalışmalarında önemli bir aşama geride bırakılmış olacaktır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

20.6.2003

Esas No. : 1/607

Karar No. : 100

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

11 Nolu Protokol ile Değişik İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Avrupa Sözleşmesine Ölüm Cezasının Kaldırılmasına Dair Ek 6 Nolu Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 19 Haziran 2003 tarihli 15 inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanan 6 Nolu Protokol, idam cezasının barış zamanında kaldırılmasını düzenlemektedir.

3 Ağustos 2002 tarihinde kabul edilen 4771 sayılı Kanun, çeşitli yasalarımızda yer alan idam cezalarını müebbet ağır hapis cezasına dönüştürdüğünden, idam cezası barış zamanında mevzuatımızdan çıkarılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasa koyucu olarak belirttiği iradenin gereğinin uluslararası platformda da yerine getirilmesi amacıyla hazırlanan Tasarı, Komisyonumuzca uygun bulunmuş ve aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca, insan hakları alanında yürütülmekte olan reform çalışmalarında önemli bir adım oluşturan Protokolün, İçtüzüğü'nün 52 nci maddesine göre öncelikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Dülger</i>	<i>Emin Şirin</i>	<i>Eyyüp Sanay</i>
Antalya	İstanbul	Ankara
Kâtip	Üye	Üye
<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Mehmet Özyol</i>	<i>Nur Doğan Topaloğlu</i>
İstanbul	Adıyaman	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Dündar</i>	<i>V. Haşim Oral</i>	<i>Abdülbaki Türkoğlu</i>
Bursa	Denizli	Elazığ
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Eraslan</i>	<i>Halil Akyüz</i>	<i>Mehmet B. Denizolgun</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Şükrü Mustafa Elekdağ</i>	<i>Onur Öymen</i>	<i>Fikret Ünlü</i>
İstanbul	İstanbul	Karaman
Üye		Üye
<i>Ufuk Özkan</i>		<i>Osman Seyfi</i>
Manisa		Nevşehir

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**11 NOLU PROTOKOL İLE DEĞİŞİK İN-
SAN HAKLARINI VE TEMEL ÖZGÜR-
LÜKLERİ KORUMA AVRUPA SÖZLEŞ-
MESİNE ÖLÜM CEZASININ KALDIRIL-
MASINA DAİR EK 6 NOLU PROTOKO-
LUN ONAYLANMASININ UYGUN BULUN-
DUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. - Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanarak 1983 yılında imzaya açılan ve Ülkemiz adına 15 Ocak 2003 tarihinde Strasbourg'da imzalanan "11 No'lu Protokol ile Değişik, İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Avrupa Sözleşmesi'ne Ölüm Cezasının Kaldırılmasına Dair Ek 6 No'lu Protokol"un onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**11 NOLU PROTOKOL İLE DEĞİŞİK İN-
SAN HAKLARINI VE TEMEL ÖZGÜR-
LÜKLERİ KORUMA AVRUPA SÖZLEŞ-
MESİNE ÖLÜM CEZASININ KALDIRIL-
MASINA DAİR EK 6 NOLU PROTOKO-
LUN ONAYLANMASININ UYGUN BULUN-
DUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.

M. V. Gönül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı V.

C. Çiçek

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı V.

B. Atalay

En. ve Tab. Kay. Bakanı V.

B. Yıldırım

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı V.

M. A. Şahin

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı V.

M. Başesgioğlu

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Mumcu

**11 NO'LU PROTOKOL İLE DEĞİŞİK,
İNSAN HAKLARINI VE TEMEL ÖZGÜRLÜKLERİ KORUMA
AVRUPA SÖZLEŞMESİNE**

ÖLÜM CEZASININ KALDIRILMASINA DAİR EK 6 NO'LU PROTOKOL

Strasbourg, 28.IV.1983

1 Kasım 1998 tarihinde yürürlüğe girmiş olan 11 No'lu Protokol (ETS NO. 155) hükümleri uyarınca madde başlıkları eklenmiş ve değiştirilmiş metin.

4 Kasım 1950 tarihinde Roma'da imzalanan "İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi"ne (bundan böyle "Sözleşme" olarak anılacaktır) Ek bu Protokol'ü imzalayan Avrupa Konseyi üyesi Devletler,

Avrupa Konseyi üyesi Devletlerin bir çoğunda meydana gelen gelişmelerin ölüm cezasının kaldırılması yönünde genel bir eğilim gösterdiğini göz önüne alarak;

Aşağıdaki hükümleri kabul etmişlerdir.

Madde 1. - Ölüm Cezasının Kaldırılması

Ölüm cezası kaldırılmıştır. Hiç kimse bu cezaya çarptırılmaz ve idam edilemez.

Madde 2. - Savaş Zamanında Ölüm Cezası

Bir Devlet, savaş zamanında veya yakın savaş tehdidi durumlarında işlenen eylemler için yasalarında ölüm cezasına ilişkin hüküm öngörebilir; böyle bir ceza, ancak, yasada belirtilen durumlarda ve yasa hükümlerine uygun olarak uygulanabilir. Bu Devlet, sözkonusu yasaların ilgili hükümlerini Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildirecektir.

Madde 3. - Aykırı Davranma Yasağı

Sözleşme'nin 15 inci Maddesine dayanılarak bu Protokol hükümlerine aykırı davranılmaz.

Madde 4. - Çekince Koyma Yasağı (1)

Sözleşme'nin 57 nci Maddesine dayanılarak bu Protokol'ün hükümlerine hiçbir çekince konulamaz.

Madde 5. - Ülkesel Uygulama

1. Her Devlet, imza anında veya onaylama, kabul yahut uygun bulma belgesini tevdi ederken bu Protokol'ün uygulanacağı ülke ya da ülkeleri belirtir.

2. Her Devlet, daha sonraki herhangi bir tarihte, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildirimde bulunarak, bu Protokol'ün uygulama alanını, bildirimde belirtilen diğer herhangi bir ülkeye doğru genişletebilir. Bu ülke bakımından, bu Protokol böyle bir bildirimden Genel Sekreter tarafından alındığı tarihi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

3. İlk iki fıkraya göre yapılan herhangi bir bildirim, bu bildirimde belirtilen herhangi bir ülke bakımından, Genel Sekretere yapılacak ihbar ile geri alınabilir. Geri alma işlemi, bu ihbarın Genel Sekreter tarafından alınış tarihini izleyen ayın ilk günü etki doğurur.

Madde 6. - Sözleşmeyle Bağlantısı

Taraf Devletler, bu Protokolün 1 ila 5 inci maddelerini Sözleşmeye ek hükümler olarak kabul ederler ve Sözleşmenin bütün düzenlemeleri buna göre uygulanır.

(1) 11 Numaralı Protokol (ETS 154) hükümleri ile değişik metin.

Madde 7. - İmza ve Onay

Bu Protokol, Sözleşmeyi imzalamış olan Avrupa Konseyi üyesi devletlerin imzasına açıktır. Protokol, onay, kabul veya uygun bulma işlemine tâbidir. Avrupa Konseyi üyesi bir devlet, aynı zamanda veya daha önce Sözleşmeyi onaylamadıkça, bu Protokolü onaylayamaz, kabul edemez veya uygun bulamaz. Onaylama, kabul veya uygun bulma belgeleri Avrupa Konseyi Sekreterine tevdi edilir.

Madde 8. - Yürürlüğe Giriş

1. Bu Protokol, Avrupa Konseyi üyesi beş devletin, 7 nci madde hükümleri uyarınca, bu Protokolle bağlanma hususundaki rızalarını ifade ettikleri tarihi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

2. Bu Protokolle bağlanma konusundaki rızasını daha sonra bildirecek bir üye Devlet bakımından bu Protokol, onaylama, kabul veya uygun bulma belgesinin verildiği tarihi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde 9. - Saklama Görevleri

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri;

- a) Her imzalamayı;
- b) Her onaylama, kabul veya uygun bulma belgesinin tevdiini;
- c) 5 inci ve 8 inci Maddeler uyarınca bu Protokolün yürürlüğe girişine ilişkin bir tarihi;
- d) Bu Protokol ile ilgili başka her türlü işlem, ihbar veya bildirim

Konsey üyesi devletlere bildirir.

Usulüne göre yetkili kılınmış aşağıda imzası bulunanlar bu Protokolü imzalamışlardır.

Bu Protokol, Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanmak ve her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, Fransızca ve İngilizce tek bir nüsha halinde, 28 Nisan 1983'te Strasbourg'ta düzenlenmiştir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri metnin tasdikli nüshalarını Avrupa Konseyi üyesi Devletlerin her birine gönderecektir.

